

مسیر رشد
سنت ابتلاء و امتحان الهی

نویسنده:

فاطمه ملازاده گل محله

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: ملازاده گل محله، فاطمه، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	: مسیر رشد سنت ابتلاء و امتحان الهی نویسنده فاطمه ملازاده گل محله.
مشخصات نشر	: کرج: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۸۶ ص ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۱ - ۴۱ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: امتحان الهی -- پیامبران در قرآن
موضوع	: Prophets in the Qur'an-- Ordeal
موضوع	: امتحان الهی -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Ordeal - Qur'anic teaching
رده‌بندی کنگره	: BP۲۲۵
رده‌بندی دیوبی	: ۲۹۷/۴۶۴
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۸۰۸۵۷۲

مسیر رشد

عنوان: مسیر رشد - سنت ابتلاء و امتحان الهی

نویسنده: فاطمه ملازاده گل محله

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیر تولید: امیر حیدری

شابک: ۱ - ۴۱ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۵۲۱

۱۰۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول پاییز ۱۴۰۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان ..... صفحه

مطلع ۵

مقدمه ۷

فصل اول

مفاهیم نظری

مفاهیم نظری ۱۱

منابع برای مطالعه بیشتر ۱۳

مفهوم لغوی ابتلا، آزمایش، امتحان و فتنه ۱۴

ابتلا در لغت ۱۴

آزمایش و امتحان در لغت ۱۶

فتنه در لغت ۱۶

مفهوم اصطلاحی ابتلا، آزمایش، امتحان و فتنه ۱۷

فصل دوم

حقیقت و فلسفه ابتلا و آزمایش

حقیقت ابتلا و آزمایش ۲۱

فلسفه ابتلا و آزمایش ۲۲

۲۴	هدف‌های ابتلا و امتحان الهی از دیدگاه قرآن
۲۴	تعیین بهترین انسان‌ها در عمل
۲۵	شناسایی مجاهدین و صابرين از غير آنها
۲۶	محک زدن میزان صبر و تقوی مؤمنین
۲۶	شناساندن وضعیت ایمان و اعتقاد مردم بر خودشان و دیگران
۲۶	رشد استعداد و تکامل انسان‌ها
۲۸	جداسازی خبیث از طیب
۲۹	تمحیص و پاکیزه نمودن یک شیء از آلودگی‌های خارجی
۳۰	تذکر و بیداری انسان
۳۱	توبه و بازگشت انسان از گناه
۳۲	شناخت خدا ترسان
۳۲	شناسایی پیروان رسول اکرم صلی‌الله علیه و آله و سلم
۳۳	شناسایی راستگويان از دروغگويان
۳۳	شکوفائی استعدادهای نهفته
۳۳	به وجود آوردن روحیه مقاومت

فصل سوم

ابزارهای ابتلا و آزمایش

۳۷	ابزارهای ابتلا و آزمایش
۳۷	ترس و گرسنگی و نقصان مال و جان
۳۸	خیر و شر
۳۸	مال و اولاد
۳۸	انبیاء
۳۹	مرگ و حیات
۴۰	زینت‌های دنیوی
۴۰	نیکی‌ها و بدی‌ها
۴۱	نعمت و نعمت

۴۱	فقر و غنا.....
۴۱	تکلیف.....
۴۲	جهاد.....
۴۲	شکست.....
۴۳	انسان‌ها وسیله آزمایش یکدیگر.....
۴۳	زخم زبان دشمنان.....
۴۳	عهد و قسم.....
۴۴	شیطان.....

فصل چهارم

نمونه‌هایی از آزمایش پیامبران الهی

۴۷	مصادیق ابتلا در آیات و روایات.....
۵۱	انبیای مورد ابتلا و امتحان الهی.....
۵۱	حضرت آدم (ع).....
۵۲	حضرت ابراهیم (ع).....
۵۳	حضرت اسماعیل (ع).....
۵۳	حضرت داوود (ع).....
۵۴	حضرت ایوب (ع).....
۵۵	حضرت سلیمان (ع).....
۵۵	حضرت موسی (ع).....
۵۶	حضرت محمد (ص).....
۵۷	اقوام انبیای مورد ابتلا و امتحان الهی.....
۵۷	قوم موسی (ع).....
۵۹	قوم حضرت صالح (ع).....
۶۰	سپاهیان طالوت.....
۶۰	آزمایش مسلمانان در جنگ احد.....
۶۱	آزمایش شونندگان در جنگ احزاب.....

فصل پنجم

نمونه‌هایی از آزمایش امامان معصوم (ع)

- ۶۵..... نمونه‌هایی از آزمایش امامان معصوم (ع)
- ۶۶..... امام علی (ع)
- ۶۸..... امام حسین (ع) و واقعه عاشورا
- ۶۹..... امام صادق (ع)
- ۷۰..... امام حسن عسکری (ع)

فصل ششم

نمونه‌هایی از آزمایش اولیای الهی و علمای راستین

- ۷۵..... نمونه‌هایی از آزمایش اولیای الهی
- ۷۵..... حضرت مریم (س)
- ۷۶..... حضرت زهرا (س)
- ۷۷..... حضرت زینب (س)
- ۸۰..... شهید اول (ره)
- ۸۲..... مقدس اردبیلی (ره)
- ۸۳..... نتیجه
- ۸۳..... نتیجه کلی
- ۸۵..... منابع

مطلع

تجدید بنای رفیع تمدن اسلامی و بازیابی دوران طلایی شکوه و عظمت مسلمانان، بر بنیان اندیشه دانش پژوهانی است که طالبان علم و حاملان حلم و ساکنان سلم باشند و جلوه شکوه دانش و پرهیزگاری و بلند اختری را بر تارک افلاکی خویش ببینند و از سیاره آسمانی عقل و خرد تا کهکشان پر ستاره ولایت‌الله با درخشندگی، به پرواز درآیند. این حرکت، شدنی نیست مگر آن‌که ژرف‌اندیشانه و موشکافانه، ببینند و ببیندیشند و دیگران را از ایده و اندیشه‌های پژوهشگرانه و نیات روح‌پرور خود، بهره‌مند نمایند.

دین مبین اسلام، علم و دانش را نور و جهل و نادانی را ظلمت می‌داند؛ ضمن اینکه تمامی آیات و روایاتی که با خطابات «یاایهاالناس» و «یا ایها الذین آمنوا» و دیگر واژه‌ها صادر شده‌اند به شهادت مفسرین آیات و روایات، عموماتی هستند که همه مکلفین اعم از زن و مرد را شامل‌اند. در همین راستای احساس تکلیف است که حوزه علمیه خواهران به برکت انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) و با تلاش مبیقانه حضرت امام خامنه‌ای ظلّه مد به بالتدگی رسیده است.

تمام مدارس خواهران به ویژه مدرسه علمیه تخصصی ریحانه‌الرسول ﷺ شهرستان جویبار با بیش از ۱۸ سال سابقه علمی آموزشی، سه مقطع سطح دو و سه و چهار، افتخار شاگردی مکتب امام صادق ﷺ را دارند با اشتیاق به معارف قرآن و آموزه‌های اهل بیت ﷺ و ادای تکلیف به محضر رب‌العالمین، به صحنه جهاد تبیین آمده‌اند تا با تبدیل پایان‌نامه‌های برتر به کتاب، در نشر معارف الهی سهیم و شریک باشند؛ اگر چه اقرار دارند که این آثار، قطراتی از اقیانوس معارف الهی است که چه بسا آنچنان تاثیرگذار باشد که هر قطره از آن دشتی کویر از جهل را آباد کند.

پروردگارا! توفیقی عنایت فرما تا با عمل به معارف الهی، جامعه‌ای سالم، پر طراوت، با نشاط و امام زمانی عجلتعالیه داشته باشیم.

و من الله التوفیق

مجتمع تخصصی ریحانه‌الرسول ﷺ جویبار

مقدمه

سپاس بیکران می‌گویم، خدایی را که به من توفیق تألیف این کتاب را داد، تا یکی از سنت‌های همیشگی او را که آن را برای همه آحاد بشر، اعم از فقیر و غنی، کوچک و بزرگ، دوست و دشمن و... در نظر گرفته است، تشریح کنم.

یکی از مهم‌ترین سنت‌های الهی، مسئله امتحان و آزمایش الهی است و انسان‌ها در هر لحظه از زندگی خود در حال گذراندن آزمون‌های متفاوت هستند، و در دوره گذار به سر می‌برند و این آزمون‌ها، همیشگی، دائمی و فراگیر می‌باشند هنگامی که چشم انسان در معرض نگاه حرام است، آزمایشی است الهی و زمانی که در معرض مال حرامی است، آزمونی را پیش رو دارد و زمانی که در مقابل امر و نهی الهی است، باز هم آزمون برقرار است و هم چنین در مقابل دوست، مردم جامعه، افراد خانواده، همسر و... که یا سربلند بیرون می‌آید و یا اینکه سربه‌زیر و سرافکنده. از لحظه‌ای که تکلیف متوجه انسان است تا زمانی که مرگ انسان را فرامی‌گیرد چنین است.

به راستی سؤالی که در اینجا قابلیت طرح دارد این است که فلسفه این ابتلا و آزمایش چیست؟ این همان علت انتخاب این موضوع هست که بنده را بر آن داشت تا به سوی این هدف که همان روشن‌شدن چرایی این سؤال است که در پی آن اذهان خوانندگان، به خصوص نسل جوان، روشن می‌شود، رهنمون شود.

خوشبختانه در این راه از منابع زیادی برخوردار هستیم. کتب و مقالات زیادی که به صورت مستقل و غیرمستقل به این مسئله پرداخته‌اند. خوشبختانه، آن قدر در قرآن کریم، به این مسئله پرداخته شده است که دیگر نیاز چندانی، به کتاب‌های دیگر نبود کافی است، انسان از یک فهرست موضوعی قرآن کریم استفاده کند، تا همه آیات مربوط به ابتلا و امتحان را کنار هم بچیند و با استفاده از دو تفسیر المیزان و نمونه و قدرت پردازش شخصی، بهره‌های وافر ببرد. برای فهرست موضوعی، از نرم‌افزارهای «تیبان» که تولید دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، می‌باشد و از تفسیر «راهنما» آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، بهره گرفته شد؛ لذا با وجود بضاعت علمی اندک محقق، در این کتاب سعی شد تا به بحث به طور دقیق پرداخته شود.

این کتاب بر سه بخش استوار است:
بخش اول به مباحث مقدماتی و مباحث مفهوم‌شناسی، می‌پردازد.
بخش دوم، حقیقت و فلسفه ابتلا و آزمایش و ابزارهای آن.
بخش سوم، مصادیق ابتلا و آزمایش می‌باشد. کتاب به صورت کلی در ضمن
شش فصل به نمونه‌هایی از ابتلائات و امتحان‌های انبیا و ائمه و اولیای الهی اشاره
می‌کند و کتاب را شکل می‌دهد.